

ΕΤΟΣ Γ'.

Ἀθήναι, τῆ 15 Φεβρουαρίου 1900.

ΔΡΙΘ. 4.

ΑΠΟ ΤΑ ΞΕΦΑΝΤΩΜΑΤΑ

1.

Ἔλα μὲ μᾶς καὶ διώξέ μου
Τὸ φόβο ποῦ μὲ σκιάζει
Καὶ κάνε μου ἀνθοστέφανο
Τὴ λύπη ποῦ μὲ σκάζει.

Ἔλα καὶ πὲς μου τ' ὄνειρο
Καὶ πὲς μου τὴν ἀλήθεια
Γιὰ τ' ἄχτι τ' ἀνημέρωτο
Ποῦχω βαθεῖα στὰ στῆθια

Καὶ δεῖξέ με τὴ δύναμι
Τῆς ὀμορφιᾶς, τὸ κρῖμα,
Γιὰ νὰ χυθῆ ἀνυπόταχτο
Τὸ τραγοῦδι ὅταν κῦμα.

2.

Ξαστέρωσ' ἀπ' τὸ κέντημα
Ποῦ γέρονες σὰ λουλούδι
Κι' ἀρχίνα στὸν παλῆο σκοπὸ
Παδίχαρο τραγοῦδι.

Ποῦ νὰ ξηγάει τ' ὄνειρατα
Τὰ μάγια νὰ ξωμπλιάζει,
Τοὺς ὄρκους καὶ τὰ τάγματα,
Τῆς χάρες, ν' ἀραδιάζει.

Ἢ γειτονιά νὰ ἔαφνιασθῆ
Καὶ μέσ' ὅτῃ μοναξιά του
Ὁ νηὸς ποῦ θὰ τάφογκρασθῆ,
Νὰ κλάψῃ ἀπ' τὴ χαρὰ του

3.

Στὸ παραθύρι ξάγρουπνη
Ἄνθη κρατεῖ στὰ χέρια
Καὶ καρτερόντας νὰ διαβῆ
Ἀναμετράει τ' ἀστέρια.

Κι' ὅταν ἀκούσῃ τὸ σκοπὸ
Τοῦ τραγοῦδιού στὸ δρόμο,
Τ' ἄνθη τοῦ ὄρχην ἀπὸ ἕψηλά
Κ' ἔχει ἡ καρδιά της τρόμο,

Ποῦ τῆς δροσοῦλας μιὰ σταλιά
Σὰ νοιώθῃ στὰ μαλλιά της,
Θαρρεῖ πὼς κλαίει ὁ οὐρανὸς,
Ποῦ φεύγει ἀπὸ κοντὰ της!

4.

Τὰ χαμόγελα τὰ πρότα, σημάδια
Τῆς αἰγῆς, ποῦ θὰ ψάλλουν τὰ πουλιά,
Καὶ τῶν ματιῶν τὰ λόγια καὶ τὰ χάδια,
Σὰν ἡλιοῦ ἀχτιδὲς ὅταν αἰγῆς δροσά,

Καὶ τὰ φιλιὰ, τὰ ἡμερεμένα βράδια
Μὲ τὰ θερμὰ τὰ δάκρυα, τὰ στερνὰ,
Ποῦ στῆς καρδιᾶς μας τὰ πυχτὰ σκοτάδια
Μὲ μᾶς γινόνται ἀστέρια φωτεινά.

Ὅλα, μαζῆ τὰ μάγια διγοδρέχουν
Στῆς Ἀφροδίτης τῶμορφο παιδί
Κι' ἀπ' τὸ κρασί τους μεθοῦν κι' ὅλοι τρέχουν

Τρέχουν κουφοὶ στὸ γέλιο π' ἀντηχάει
Ἀπ' τὸ μικρὸ κι' ἀσπλαχνο νικητῆ,
Ποῦ στ' ἄρμα του δεμένους τοὺς τραβάει.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

Τοῦ ἱεροῦ πολέμου τὴ σημαία ὑψώνει
Καὶ ὀρχνεται πρῶτος στὴν ἀγρία πάλη,
Σὰν ἕνας Γίγαντας ἐκεῖ προβάλλει
Ποῦ ὁ Δίας ἀδιάκοπα τὸν κεραυνώνει.

Ἐλάτε σεῖς, ποῦ σὰς ἐλευθερόνει,
Στεφανώστε τὸ νεκρὸ του κεφάλι
Καὶ τὴν καρδιά σκεπάστε ποῦ δὲν πάλλει
Μὲ τὴ δάφνη ποῦ στὴ γῆ του ψυτρώνει.

Κι' ἂν τὸ χρυσάφι, τὸ μάρμαρο, λείπει
Ποῦ σὲ τάφους τόσους τυράννων λάμπει,
Ἀγριολούλουδα πάντα ἔχουν οἱ κάμποι,

Μεγαλόπρεπα ρόδα ἔχουν οἱ κῆποι,
Νὰ στολιζοῦν τὸ μνήμα, ὡς τὴν ἡμέρα
Ποῦ διαμάντια θὰ τοῦναι ὅλα ἐδῶ πέρα!

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΕΝΟΣ ΠΛΟΥΣΙΟΥ

Ἦρθε ἡ σειρά κι' ὁ πλούσιος νὰ πεθῆνῃ
Καὶ τὰδικα μπροστά του ἐζωντανέψαν.
Τοῦδειχνε τῶνα τὴν πρώτη του ἀγάπη
Μὲ τὰ στερνὰ τὰ δάκρυα τῆς Παρθένας
(Ἀγάπη ἀγορασμένη μὲ χρυσάφι)
Ὅποῦ ὅταν πάλνωσε, ὅταν ἀποφόρι,
Τὴν ἔρριξε στοὺς δρόμους ντροπισαμένη.
Τοῦ δείχνε τάλλο στὴ γῆ σκοτωμένο
Ἐναν πιστό του φίλο, τὸ μυστήριον,
Ποῦ τὸν ἔκαμε νὰ γείνῃ μεγάλος
Κ' ὕστερα ἴματα τοῦδειχναν κλαμμένα,
Ἀχνὲς μορφές, σὰ σκελετὰ τὰ χέρια,
Μάγουλα βουλιασμένα ἀπὸ τὴν πείνα
Κ' ὕστερα δάκρυα, κλάψεις καὶ κατάρες,
Βογγιτὸ κι' ἄγρια τὰ δόντια νὰ τρίζουν,

Κατεπάνω του νὰ τρέχουν, ὅσα λύκοι,
Μαῦρα φαντάσματα καὶ ματωμένα,
Ν' ἀπλώνουν χίλια χέρια νὰ τὸν πνίξουν
Κοὶ μαχαίρια χίλια γιὰ νὰ τὸν σφάζουν
Κι' ἀφανισμένος θέλησε νὰ δώσῃ,
Στὸν κόσμον νὰ πετάξῃ, σὰ σὲ σκύλο,
Αὐτὸ ποῦ δὲν μποροῦσε πιά νὰ φάῃ,
Αὐτὸ ποῦ τέτοια τοῦ ἔφερε λαχτάρια!
Κι' ὁ κόσμος, ποῦ σὰ βραχνᾶς τὸν πλακώνει
Τοῦ πλούτου ἡ λάμψη, γέρονε τὸ κεφάλι
Μπροστά σ' ἐκεῖνο τὸ τέρας, τὸν κλέβει,
Ποῦ τῆς καρδιᾶς του τὸ αἷμα εἶχε βυζιάξῃ
Καὶ τὸν κράζει, Σωτῆρα κ' Εὐεργέτη!

Χρ. Βαρλέντης.

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΣΑΤΩΝΒΡΙΑΝΔΟΥ

ΑΡΧΑΙΑ ΜΝΗΜΕΙΑ

(Μετάφρασις Ἐμμ. Ροῦδου).

Ὁ θεωρῶν τὰ μνημεῖα τῶν Ἀθηναίων θαυμάζει κατὰ πρῶτον τὸ ὡραῖον χρῶμα· καθότι ἐνῶ παρ' ἡμῖν ὁ καθαρώτερος λευκὸς λίθος ταχέως καταντᾷ μέλας ἢ πρασινωπὸς ὑπὸ μεστήν καπνοῦ καὶ ὀμβρῶν ἀτμοσφαῖραν, ἐν Ἑλλάδι· ὁ αἰθριὸς οὐρανὸς καὶ ἡ λαμπρότης τοῦ ἡλίου παρέχουσι τῷ μαρμάρῳ τῆς Πάρου, τῆς Πεντέλης, χρῶμα χρυσοειδές, ὡς τὸ τοῦ ὀρίμου στάχυος ἢ τῶν φθινοπωρινῶν τῆς ἀμπέλου φύλλων. Ἡ ἀκρίβεια, ἀρμονία καὶ ἀπλότης τῶν ἀναλογιῶν ἔλκουσιν εἴτα τὴν προσοχὴν τοῦ θεατοῦ, μὴ βλέποντος ὡς παρ' ἡμῖν ρυθμὸν ἐπὶ ρυθμῷ, στήλην ἐπὶ στήλῃ καὶ θόλου ἐπὶ θόλοις. Ὁ ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς λ. χ. εἶναι ἡ μᾶλλον ἢτο ἀπλοῦν ἐπίμηκες παραλληλόγραμμον κοσμοῦμενον ὑπὸ περιστυλίου, προνάου ἢ στοᾶς καὶ ὑψούμενον εἰς τρεῖς βαθμίδας, αἰτίνες διῆκον περὶ ὅλον τὸ οἰκοδόμημα. Ὁ πρόναος κατέειχε τὸ τρίτον περίπου τοῦ ὅλου τοῦ Παρθενῶνος μήκους, τὸ δὲ ἔνδον αὐτοῦ διηρεῖτο εἰς δύο μέρη, χωριζόμενα ἀπ' ἀλλήλων διὰ τοίχου, τὸ δὲ φῶς λαμβάνοντα ἐκ τῆς θύρας· καὶ ἐν ἐνὶ μὲν τούτων ἴστατο ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς, ἔργον Φειδίου, ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ ἐφυλάττετο ὁ θησαυρὸς τῶν Ἀθηναίων. Οἱ κίονες τοῦ περιστυλίου καὶ τοῦ προνάου ἐστηρίζοντο ἀμέσως ἐπὶ τῶν βαθμίδων τοῦ ναοῦ ἦσαν δὲ ἄνευ στυλοβάτου, ραβδωτοὶ καὶ δωρικοὶ τὸν ρυθμὸν, ἔχοντες ὕψος μὲν ποδῶν τεσσαράκοντα καὶ δύο, περιφέρειαν δὲ πρὸς τὴν βᾶσιν δεκαεπτὰ καὶ ἡμίσεως· ἡ δὲ ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασις ἦτο ποδῶν ἑπτὰ καὶ δακτύλων τεσσάρων.

Τὰ δωρικά τρίγλυφα, ἅτινα ἐκόσμουσαν τὸ διάζωμα τοῦ θριγκοῦ, ἐχωρίζον ἀπ' ἀλλήλων μετόπαι, μικροὶ δηλ. μαρμαρίνοι ἄβρακες, ἐφ' ὧν ὁ Φειδίας καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἔγλυψαν τὴν κατὰ τῶν Λαπιθῶν μάχην τῶν Κεस्ताύρων. Τὸ διάζωμα τοῦ ἔξωθεν τοίχου τοῦ σηκοῦ ἐκοσμεῖτο ἐπίσης δι' ἀναγλύφων, παριστάντων ἴσως τὴν εορτὴν τῶν Παναθηναίων, ἐνῶ ἕτερα πάλιν, ὡραῖα καὶ ταῦτα, εἰ καὶ ἀνήκοντα τῇ ἐποχῇ τοῦ Ἀδριανοῦ. καθ' ἣν ἀνεγεννήθη ἡ τέχνη. ἐπλήρουν τὰ δύο αἰετώματα τοῦ ναοῦ· τὰ δὲ ἀναθήματα καὶ αἱ ἀπὸ τῶν Περσῶν κατὰ τοὺς Μηδικοὺς πολέμους σκυλλευθεῖσαι ἀσπίδες, ἀνηρτῶντο ἔξωθεν τοῦ οἰκοδομήματος, ἐνθα φίνονται εἰσέτι ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου τῆς κατὰ τὸν Ὑμηττὸν τοῦ ναοῦ προσόψεως οἱ ἐκ τῶν ἀσπίδων τούτων κυκλοτερεῖς τύποι. Ἐκ τούτου ὑπέθεσεν ὁ Κ. Φωβέλος ἐναντίον τῆς ἐπικρατούσης γνώμης ὅτι ἡ εἰσοδος τοῦ ναοῦ ἦτο ἴσως πρὸς τὸ μέρος τοῦτο. Μεταξὺ τῶν ἀσπίδων ὑπῆρχον ἐπιγραφαὶ γεγραμμένα πιθανῶς διὰ χαλκίνων ψηφίων, ὡς δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν τουλάχιστον ἀπὸ τῶν ὀπῶν τῶν ἤλων, δι' ὧν προσηλοῦντο αἱ ἐπιγραφαὶ τῷ τοίχῳ. Ὁ Κ. Φωβέλος ἐφρόνεε ὅτι ἀπὸ τῶν ἤλων τούτων ἀνηρτῶντο στέφανοι, ἀλλ' ἐγὼ μετέπεισα αὐτὸν ἐπιστήσας τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῇ κανονικῇ διαθέσει τῶν ὀπῶν τούτων.

Τοιοῦτος ἦτο ὁ ναὸς οὗτος, ὅστις δικαίως ἐθαυμάσθη ὑπὸ τε τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων ὡς ἀριστοῦργημα τῆς τεκτονικῆς. Ἡ ἀρμονία καὶ δύναμις πασῶν τῶν ἐν αὐτῷ ἀναλογιῶν εἰσιν ἐτι καταφανεῖς καὶ ἐν τοῖς ἐρείπιοις, καθότι πολὺ ἤθελεν ἀπατάσθαι ὁ φανταζόμενος τὸν ναὸν τοῦτον ὡς οἰκοδόμημα χαρίεν μὲν, ἀλλ' μικρὸν καὶ πεφορτισμένον γλυφαῖς καὶ ἐγκάρποις ὡς τὰ παρ' ἡμῖν. ἐν

οἷς προσυπάρχει ἐνδεές τι ὅταν ἐπιδιώκηται ἡ κομψότης, ἢ βαρὺ, ὅταν ἡ μεγαλοπρέπεια. Ἀλλὰ παρατηρήσατε πόσῳ ἐπιτυχῶς συνεμετρήθη τὸ πᾶν ἐν τῷ Παρθενῶνι! Δωρική τοῦ ναοῦ τούτου ἡ τεκτονική, τὸ δὲ ἐν τῷ ῥυθμῷ τούτῳ μικρὸν τοῦ κίονος ὕψος διεγείρει ἀμέσως τὴν ἰδέαν τῆς διαρκείας καὶ ἐδραιότητος· ἀλλ' ὁ δωρικός οὗτος κίων, ὅστις καὶ βάσειος στερεῖται, ἤθελεν ἀποβῆ πολὺ βαρὺς. Πρὸς ἀποφυγὴν λοιπὸν τούτου ὁ πολυμήχανος Ἴκτινος κατασκευάζει τὸν κίονα ραβδωτὸν καὶ ἀνυψοῖ αὐτὸν διὰ δύο βαθμίδων, συνενώσας οὕτω τὴν κορινθιακὴν ἐλαφρότητα τῇ δωρικῇ μεγαλοπρεπείᾳ. Μόνα κοσμήματα τοῦ ναοῦ εἰσι δύο αἰετώματα μετὰ διαζωμάτων γεγλυμμένων· καὶ τὸ μὲν διάζωμα τοῦ περιστυλίου συνίσταται ἐκ μικρῶν μαρμαρίνων πινάκων κανονικῶς χωριζομένων διὰ τριγλύφων· ἀλλ' ἕκαστος τῶν πινάκων τούτων εἶναι ἀριστοῦργημα· τὸ δὲ διάζωμα τοῦ σηκοῦ ἴσωνύει ὡς ταινία τὴν κορυφὴν ὀμαλοῦ καὶ ἀκαλλωπίστου τοίχου. Ταῦτά εἰσι τὰ μόννα κοσμήματα τοῦ ναοῦ. Πόσῳ δὲ ἀπέχει ἀπὸ τῆς φρονίμου ταύτης φειδοῦς τῶν κοσμημάτων, τοῦ ἐπιτυχοῦς τούτου κράματος τῆς ἀφελείας, ἰσχύος καὶ χάριτος, ἡ ἀφιλόκαλος δαψιλία τῶν παρ' ἡμῖν, τετραγώνων, ἐπίμηκων, στρογγύλων καὶ ραμβοειδῶν διατομῶν, αἱ λεπταὶ στήλαι ἀκόμψως ὑψούμεναι ἐπὶ γιγαντιαίων ὑποβάθρων καὶ οἱ εὐτελεῖς καὶ πεπλατυσμένοι πυλώνες, οὓς προνάους ἀποκαλοῦμεν!

Παρατηρητέον ἐνταῦθα ὅτι ἡ τεκτονική, ὡς τέχνη θεωρουμένη, ἔχει ἀρχὴν ὅλως θρησκευτικὴν, ἐφευρεθεῖσα πρὸς λατρείαν τοῦ θεοῦ· οἱ δὲ Ἕλληνες, οἱ τοσαύτας θεότητας λατρεύοντες, παρωρμήθησαν εἰς πολυειδεῖς οἰκοδομὰς, καθ' ἣν εἶχον ἰδέαν περὶ τῶν διαφορῶν τοῖς θεοῖς αὐτῶν προσόντων. Ὁ Βιτρούβιος μάλιστα πραγματεύεται τὸ σπουδαῖον τοῦτο θέμα ἐν δυσὶ ὀλοκλήροις κεφαλαίοις, διδάσκων πῶς ἔπρεπε νὰ οἰκοδομῶνται οἱ ναοὶ τῆς Ἀθηνᾶς, τοῦ Ἡρακλέους, τῆς Δήμητρος καὶ τῶν λοιπῶν Θεῶν. Ἡμεῖς δὲ οἱ λατρεύοντες ἕνα μόνον Κύριον τῆς φύσεως συμπάσης ἔχομεν καὶ μίαν μόνην φυσικὴν καὶ ἡμῖν ἰδιάζουσαν τέχνην, μετὰ τῆς ἡμετέρας οὕτως εἰπεῖν θρησκείας γεννηθεῖσαν, τὴν Γοθικὴν· τῆς δὲ Ἑλληνικῆς εἰμεθα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐπιτυχεῖς μόνον μιμηταί, μεταβάλλοντες τὸν ἀρχικὸν αὐτῆς προορισμὸν καὶ εἰσάγοντες εἰς τὴν κατοικίαν τῶν ἀνθρώπων κοσμήματα μόνον τοῖς Θεοῖς ἀρμόζοντα.

Μετὰ τὴν γενικὴν τῶν Ἑλληνικῶν μνημείων ἀρμονίαν τὴν σχέσιν πρὸς τὴν περικυκλοῦσαν φύσιν καὶ πρὸ πάντων τὸ ἀρμόζον τῇ χρήσει, δι' ἣν ἦσαν ὠρισεύα, πρέπει μάλιστα νὰ θαυμάσωμεν ἐν αὐτοῖς τὴν ἐντέλειαν, μεθ' ἧς ἅπαντα τὰ μέρη, τὰ τε προσπίπτοντα τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τὰ ἀφανῆ, ἦσαν ἐξεργασμένα. Ἡ συναρμοστικὴ λ. χ. τῶν τμημάτων, ἐξ ὧν συνίστανται οἱ κίονες τοῦ Παρθενῶνος εἶναι τοιαύτη, ὥστε χρήζει τις μεγίστης προσοχῆς, ἵνα ἴδῃ αὐτήν, μόλις τριχὸς λεπτοτάτης ἔχουσαν πάχος. Ἴνα δὲ φθάσωσιν εἰς ταύτην τὴν ἐντέλειαν ἔκοπτον κατὰ πρῶτον τὸ μάρμαρον ὅσον καὶ ὅπου ἔδει, μετὰ δὲ ταῦτα συνέστρεφον τὰ δύο τμήματα τὸ ἐν ἐπὶ τοῦ ἄλλου, ρίπτοντες εἰς τὸ κέντρον τῆς τριβῆς ἄμμον καὶ ὕδωρ, καὶ οὕτω κατάρθουν, ὥστε τὰ τμήματα νὰ ἐπικάθηνται ἀλλήλοις μετ' ἀπιστεύτου εὐθυμίας, ἥτις ὠρίζετο διὰ στρόφιγγος ἐκ ξύλου ἐλαίας. Τοιοῦτον στρόφιγγα εἶδον παρὰ τῷ Φωβέλῳ.

Τὴν αὐτὴν ἐντέλειαν εὐρίσκει τις ἐν ταῖς πλίνθοις, ἀστραγάλοις, κυματίοις καὶ λοιποῖς τῶν Ἑλληνικῶν μνημείων κοσμήμασι· αἱ γραμμαὶ φέρ' εἰπεῖν τῶν κιονοκράνων καὶ τῶν ραβδώσεων τοῦ Παρθενῶνος εἰσι τόσῳ λεπταί, ὥστε ἤθελέ τις νομίσει ὅτι ὅλος ὁ κίων εἶναι

τορνευτός. Γλυφαί ἐπὶ ἐλεφαντίνου ὀστού δὲν δύναται νὰ ὦσι λεπτότερον ἐξεργασμένα τῶν ἰωνικῶν κοσμημάτων τοῦ Ἐρεχθείου· αἱ δὲ Καρυάτιδες τοῦ ναοῦ τῆς Πανδρόσου εἰσὶν ἀριστουργήματα. Ἄν τέλος τὰ μνημεῖα τῆς Γαλλίας μοὶ ἐφάνησαν ἀπειρόκαλα, ἀφοῦ εἶδον τὰ τῆς Ῥώμης, τὰ Ῥωμαϊκὰ νῦν μοι φαίνονται βάρβαρα, ἀφοῦ εἶδον τὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἡ τοιαύτη μάλιστα σύγκρισις δύναται νὰ γείνη εὐκόλως ἐν Ἀθήναις, ἔνθα ἡ τεκτονικὴ τῶν Ἑλλήνων κεῖται· πολλακίς πλησίον τῆ τῶν Ῥωμαίων.

(ἀκολουθεῖ)

ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ

Οὔτε τῶν κρίνων τὸ γλυκὺ ἀπόσταγμα τὸ μῦρόν τοῦ χέον, οὔτε τοῦ ῥόδου ἡ ἠδυπαθείας κατάρμετος ἀπόπνοια, δύναται νὰ παραβληθῆ πρὸς τὴν μυρόεσσαν αὐρανὴν τὴν πνέουσαν ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τούτων, τῶν ἐναπολειφθεισῶν ἀναμνήσεων παρελθόντος μεγάλου, ζωῆς ἐθνικῆς ὑπερκοσμίως ἐξηρμένης.

Νεκροῦ ὁμοία μεγάλου τὰ συντρίμματα ταῦτα, ἀγαπωμένοι καὶ προσφιλοῦς ἐν τῇ ζωῇ, τρομεροῦ τοῖς φθονοῦσιν αὐτὸν ἐν τῷ βίῳ, σεβαστοῦ ὅτε ἄπνους κεῖται· σόρος καὶ μόνη ἡ σκιά τοῦ ἐμμένει.

Ἀναμνήσεις πνευματικῆς πτήσεως ὑπερουρανίου, καλλιτεχνικῆς ἐξάρσεως ὑπὲρ γῆν, προσκύνημα τὸ αἰώνιον μένουσιν, ἵνα τοῦ προσκυνητοῦ ἀνυψῶσιν ὑπὲρ τὰς νεφέλας τὸ πνεῦμα καὶ διδάσκουσιν εἰς οἶον δύναται νὰ ἀνέλθῃ ὕψος ὁ σκόληξ ἄνθρωπος, καὶ εἰς τίνα αἰθέρια ὁ νοῦς αὐτοῦ νὰ βαδίσῃ δώματα!...

Ἐάν οἱ Θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου ἀπώλεσαν τὴν ἰσχύν των καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ κόσμου ἐπίδρασιν, ἐὰν ἐκεῖνοι ἐλησμονήθησαν καὶ τῶν εἰς τούτους ἀνατεθειμένων ναῶν ἐρείπια μόνον πῶζονται, ἅτινα τὴν καλλιτεχνικὴν των διατήρησαν ἀξίαν καὶ τῆς ἀρχαιότητος τὸ προνόμιον μόνον. ἡ Θεά, ὦ Ἀκρόπολις, τῆς ὁποίας Σὺ εἶσαι ὁ περιφανέστερος τῶν βωμῶν δὲν συναπέθανε μετὰ τῶν ἄλλων καὶ δὲν θέλει ποτὲ παύσει πιστευομένη, διότι αὐτὴ μόνη εἶνε τὸ Ἀθάνατον Πνεῦμα!

Τοῦ Βυζαντίου ὁ ναὸς ὁ περιλαμπρος καὶ ὁ ἐπὶ Σοῦ Παρθενῶν, θέλουσιν ἐπιζήσῃ τῶν αἰῶνων καὶ μόνα ταῦτα τῆς Σοφίας τὰ δύο θυσιαστήρια θὰ ἀπομείνωσι τεκμήρια τῆς ἄλλοτε ὑπάρξεως ἀνθρωπίνου γένους, δεικνύοντα, ὅτι ὑπῆρξέ ποτε φυλὴ, ἥτις ἠσθάνθη καίτοι ἀνάμικτος τῇ ὕλῃ, καὶ ὅτι ἐξ ἐγκεφαλικῶν ποτὲ κυττάρων ἐξῆλθον τοιαῦτα τῆς τέχνης ἀριστουργήματα, ὑπερτελειότητος ἐκμαγεῖα.

Ἐκπεφυλισμένος τῶν πρώτων Σοῦ κατοίκων ἐγὼ ἀπόγονος, ἀνεπιτήδειος, ὅπως ἀνυψωθῶ μέχρι Σοῦ καὶ τῆς ἐξάρσεώς Σοῦ ἐν τῇ τελειότητι, τῆς τέχνης ὑπὸ δοκιμασίαν ἀκόλουθος, ἀδυνατῶ νὰ ἀνεύρω ἐν τῇ ψυχῇ μου τοῦ θαυμασμοῦ τὴν ἀπαιτουμένην δόσιν, καὶ ἀνίκανος, ὅπως Σὲ ἐννοήσω, ἀρίνω, ὅπως ἐκφρεύωσιν ἀπ' ἐμοῦ τοῦ θαυμασμοῦ τὰ ἐπιφωνήματα, τὸ μόνον θυμῆμα, ὅπερ ἤδη μοὶ ἐναπελείφθη!...

Δὲν γνωρίζω διατί ἂν καὶ τόσους λόγους ἔχω νὰ μισῶ τοὺς κυανίζοντας ὀφθαλμούς, διατί κατ' ἐξαιρέσιν ἤδη λατρεύω τὴν γλαυκώπιδα Θεάν...

Ἐγὼ τῶν θνητῶν ὁ φιλησυχώτερος, ὁ πλέον τῆς γαλήνης ἐκζητητῆς διατί νὰ ποθῶ τόσον καὶ νὰ ἀγαπῶ τὴν πολεμοχαρῆ Παλλάδα, ὁ ἀποφεύγων τῶν πολέμων τοὺς σάλους καὶ ἐπιποθῶν τὴν ἐρημίαν ὅταν καὶ αὕτη εἶνε γαληνιαία!...

Πλάνης ἤδη μακρὰν τῶν γονέων μου, εἰς πόλιν προσφιλῆ μὲν, οὐχὶ ὁμως τῆς μητρός μου τὴν πόλιν, τὸ βῆμα φέρων ἄσκοπον καὶ σιγηλόν, ἔρμαιον τῶν διαλογισμῶν μου τῶν ἀτελευτήτων, κατέφθασα μέχρι τοῦ Πανθέου τούτου τῆς Ἑλληνικῆς Τέχνης, ἥτις ὡς τῶν ἀνθέων τὸ πλέον μυροδόλον καὶ εὐχαρι, ὡς ἡ κορωνὶς τοῦ παγκοσμίου ἐπίκειται καὶ τοῦ διὰ πάντων τῶν αἰῶνων ἀνθρωπίνου Πνεύματος.

Διακρίνω τὰ ἔγνη τῶν ποδῶν τοῦ ἐποπτεύοντος Περικλέους, καὶ ὅταν ζητήσω νὰ ἀνυψώσω τὰ βλέμματά μου δὲν βλέπω εἰμὴ ἓνα ὄγκον, διότι ἡ κεφαλὴ τοῦ ἀπόλυται βυθιζομένη εἰς τὰ ὑπερθέν Σοῦ βαμβακώδη νέφην.

Δὲν ἦτο ἄνθρωπος πλέον ἐκεῖνος, ὅταν παρήγγελλε τὴν διακόσμησιν Σοῦ, ὁ δὲ ταύτην ἀναλαβὼν Φειδίας ἦτο ἤδη ὑπὸ τοῦ Ἀπεΐρου κεκρυγμένος Θεός!

Ἀκρόπολις, ἦν ὠνειροπόλου πλεον ἢ πάντοτε, Σὲ τὴν ὁποῖαν ἠγάπησα προτοῦ Σὲ γνωρίσω, καὶ διετήρουν ἐν τῇ μνήμῃ μου καὶ ἀνέπλαττον ἐν τῇ ψυχῇ μου χωρὶς ποτὲ νὰ σὲ ἴδω, δεῖξαι με καίτοι βεβηλωτὴν Σοῦ τὴν στιγμὴν ταύτην, καίπερ καταπατοῦντα τὸ χῶμα τὸ ἱερὸν Σοῦ, ἐφ' ἧς ἀνεπαύθη πολλακίς ἡ Παλλὰς ἀποκαμουσα ἐκ τῶν ὀχλαγωγῶν καὶ τῶν θορύβων τοῦ Ὀλύμπου...

Ἐὰν σήμερον εἶμαι τῶν ἐπισκεπτῶν Σοῦ ὁ μηδαμινώτερος, ἡ Θεά, εἰς ἦν, ὦ Σὺ Ἁγίε Βράχε, κεῖσαι ἀνάθημα, δύναται ποτε νὰ με καταστήσῃ λάτριν καὶ ὑμνητὴν Σοῦ οὐχὶ ἀξιοκαταφρόνητον, καὶ ἴσως Σὺ, ὃν ὤμνησαν οἱ αἰῶνες ζητήσης, παρ' ἐμοῦ τοῦ νάνου, ὀλίγα διὰ τὴν γερωντικὴν Σοῦ ἡλικίαν ποιητικὰ ἀθυμράτια!...

Ἀθῆναι

I. Πάκη Παπαδοθαπόπουλος

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΓΙΑΝΝΗΔΕΣ ΚΑΙ Ο ΑΝΔΡΕΑΣ

25 Δεκεμβρίου

Ἀγαπητὴ μου Τιτὴ!

Τώρα μόλις ἦλθον εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι εἶνε ἀπίστευτον, φοβερόν, ἀποτρόπαιον, ἀφύσικον. Δὲν εἰξεύρω τί νὰ κάμω, τί νὰ ἀποφασίσω. Δὲν σοῦ λέγω τίποτε περισσότερο σήμερα· τὸ κεφάλι μου εἶνε ἄνω κάτω. Συντόμως ἐν ἄλλῃ ἐπιστολῇ θὰ σοῦ τὰ ἐκθέσω λεπτομερῶς. Au revoir μπεμπέκα μου!

Αἰλῆ

5 Ἰανουαρίου

Φιλτάτη μου Τιτὴ!

Δὲν ἐπερίμενα νὰ μοῦ ἀπαντήσης τόσο γρήγορα. Φαίνεται, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ σοῦ ἐκίνησαν τὸ ἐνδιαφέρον. Δὲν ἔχεις ἄδικον ἢ θέσις μου εἶνε φοβερά. Πῶς νὰ σοῦ τὴν παραστήσω; Τί κρίμα ποῦ δὲν ζῆς πλησίον μου, νὰ τρέξω, νὰ ριφθῶ εἰς τὰς ἀγκάλας σου καὶ νὰ σοῦ τὰ πῶ ὅλα, ὅλα, ὅλα· τώρα κόπιασε νὰ γράψης. Ἐν τούτοις πρέπει νὰ σοῦ τὰ γράψω, ἀφοῦ σοὶ τὸ ὑποσχέθην. Λοιπόν, ἀρχίζω ἀπὸ πολὺ μακρὰν, ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἀδάμ. Ἐξέρεις ὅτι ἔχομεν σχέσεις μὲ μίαν οἰκογένειαν, μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς ὁποίας συγκαταλέγονται καὶ δύο ἀδελφοί. Ὁ μεγαλύτερος Ἀνδρέας καὶ ὁ μικρότερος Γιάννης. Κατὰ τὴν πενταετῆ σχέσιν μας ἐπρόφθασα νὰ τὸν γνωρίσω κατὰ βάθος (τὸν Γιάννην ἐννοεῖται). Ὁ Γιάννης φέρεται πολὺ καλὰ πρὸς ἐμέ, ἴσως καλλίτερον ἀφ' ὅτι φέρεται πρὸς ἄλλας νέας, ἀλλ' ὅχι τόσον καλὰ, ὅσον ἐγὼ θὰ ἐπεθύμουν νὰ μὲ μετεχειρίζετο. Εἶνε δύο ἔτη ἀφ' ὅτου ἐσχετίσθην μ' ἓνα νέον, τὸν ὁποῖον καλοῦν